

Nationell samordning av omgivningsbuller

Verksamhetsbeskrivning

Fastställd av styrgruppen: 2014-12-03
Reviderad: åååå-mm-dd

Förord

Naturvårdsverket ska enligt instruktionen särskilt samordna myndigheternas arbete avseende omgivningsbuller. I styrgruppen för bullersamordningen ingår Boverket, Folkhälsomyndigheten, Naturvårdsverket, Trafikverket, Transportstyrelsen och Länsstyrelsen. Den första verksamhetsbeskrivningen från 2011 togs fram av Naturvårdsverket i samråd med berörda myndigheter. Föreliggande verksamhetsbeskrivning är en uppdatering av tidigare dokument och är beslutad av styrgruppen för den nationella samordningen av omgivningsbuller.

December 2014

INNEHÅLL

1. BAKGRUND	4
Naturvårdsverkets ansvar att samordna	4
Vilka frågor som samordningen ska hantera	4
Bullersamordningen 2011-2014	4
Vilket buller som ingår i samordningen	4
2. MÅL OCH SYFTE MED SAMORDNINGEN	5
Långsiktigt mål	5
Syfte med samordningen	5
Målgrupper	5
3. GENOMFÖRANDE	5
Ansvarsfördelning och organisation	5
Styrgrupp	6
Ordförande i styrgruppen och bullersamordnare	7
Nätverket	7
Projektgrupper	8
Övriga intressenter	8
4. EKONOMI OCH BUDGET	9
5. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING	9

1. Bakgrund

Naturvårdsverkets ansvar att samordna

Naturvårdsverket har ett utpekad ansvar för att ”särskilt samordna myndigheternas arbete avseende omgivningsbuller” (Förordning 2009:1476:3 §). Med samråd menas oftast överläggning eller diskussion medan samordning innebär anpassning av två eller flera saker till varandra. Det är i det här sammanhanget viktigt att peka på de olikheter som finns mellan de olika myndigheternas uppdrag inom bullerområdet. Dessa olikheter är en viktig anledning till att det behövs en samordning av omgivningsbuller i Sverige. För att samordningen ska fungera är det viktigt att alla inblandade gemensamt engagerar sig i samordningsarbetet.

Vilka frågor som samordningen ska hantera

De frågor som ska behandlas inom samordningen av omgivningsbuller är sådana frågor som rör flera myndigheter och som har en tydlig koppling till syftet för bullersamordningen. Arbetet bedrivs i av styrgruppen beslutade projektgrupper och det är styrgruppen gemensamt som beslutar om resultatet inom bullersamordningen. Därför är det inte lämpligt att frågor som enbart berör en myndighet, exempelvis en myndighets regeringsuppdrag, ingår i samordningen. Däremot kan alla i sitt enskilda arbete dra nytta av exempelvis de kontaktnät och träffplatser som bullersamordningen skapar.

Bullersamordningen 2011-2014

Resultatet från den nationella bullersamordningen första två år finns beskrivet i rapporten *Nationell samordning av omgivningsbuller - lägesrapport med resultatet från två års arbete*¹. I den rapporten ges också en beskrivning av bakgrunden till utformningen av dagens bullersamordning (Naturvårdsverket har haft sitt uppdrag att samordna sedan 2002).

Vilket buller som ingår i samordningen

Det buller som främst omfattas av bullersamordningen är buller inomhus och utomhus från externa källor. Exempel på källor är vägtrafik, spårtrafik, flygtrafik, transporter, industrier² samt fritidsaktiviteter (utomhus). I bullersamordningen ingår för närvarande inte buller från grannar och buller på arbetsplatser, buller inuti transportmedel, buller från konsert och restauranger, buller från bygg- och anläggningsarbeten och militär verksamhet i militär-områden.

¹ Nationell samordning av omgivningsbuller - lägesrapport med resultatet från två års arbete, Naturvårdsverket maj 2014: <http://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhallet/miljoarbete-i-sverige/buller/lagesrapport-nat-bullersamordning-maj-2014.pdf>.

² Med industrier menas här buller från industrier och likartad verksamhet.

2. Mål och syfte med samordningen

Långsiktigt mål

Det långsiktiga målet med bullersamordningen är att utpekade myndigheter och övriga aktörer genom den nationella samordningen av omgivningsbuller ska ha bidraget till att skapa bättre ljudmiljöer i samhället. Detta ska i sin tur underlätta att generationsmålets strecksats om människors hälsa nås: Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas.

Syfte med samordningen

Syftet med bullersamordningen är:

1. Utveckla
 - samsyn för enhetlig tillämpning och vägledning
 - gemensam kunskapsbas
 - förståelse för olika roller och uppdrag
2. Effektivisera, stärka och tydliggöra
 - respektive myndighets arbete i bullerfrågan
 - myndigheternas gemensamma arbete och samverkan
3. Kommunicera resultatet av samordningen

Förslag på aktiviteter för att nå målet och syftena återfinns i aktivitetsplanen.

Målgrupper

Den främsta målgruppen för samordningen är de myndigheter och organisationer som ingår i samordningens styrgrupp och nätverk. Sekundära målgrupper är exempelvis alla kommuner och länsstyrelser.

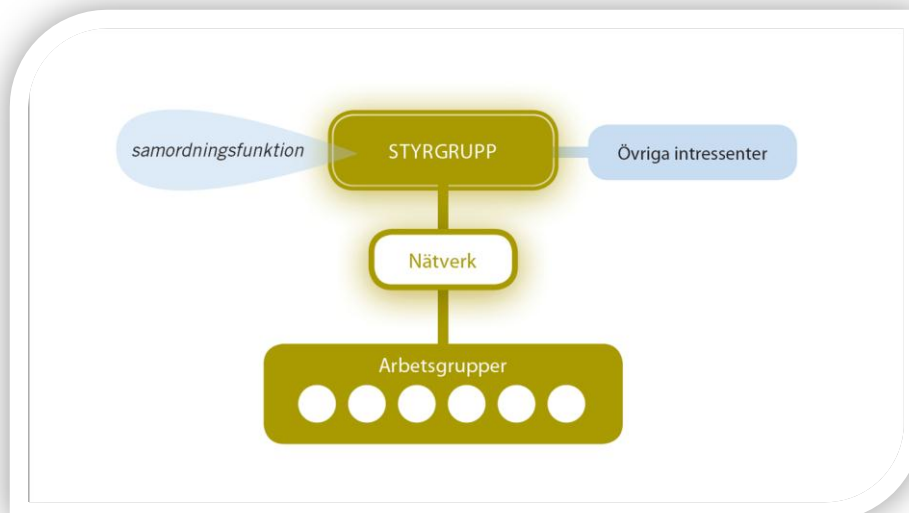
3. Genomförande

Ansvarsfördelning och organisation

För att samordningen ska fungera är det viktigt att ansvarsfördelningen mellan ingående aktörer är tydlig och att var och en vet vilka arbetsuppgifter den har ansvar för.³

Figur 1 illustrerar bullersamordningens olika skikt av aktörer. Nedanför figuren följer en mer detaljerad beskrivning av respektive aktör inom samordningen och dess ansvarsområde. I korthet så består bullersamordningen av en styrgrupp och ett nätverk där utvalda deltagare utför föreslagna projekt i olika projektgrupper. Styrgruppen har hjälp av Naturvårdsverket i form av ledning (ordförande i styrgruppen) och administration (samordnare av arbetet). I utkanten av samordningen finns också övriga intressenter som vid behov kontaktar dem som ingår i samordningen, och vice versa.

³ Beslutsprocessen finns beskriven i dokumentet ”Beslutsprocessen_styrdok_ååmmdd slutlig”.

Figur 1. Bullersamordningens olika aktörer.

Styrgrupp

Styrgruppen leder arbetet inom bullersamordningen och beslutar om inriktningen av densamma. I styrgruppen ingår de centrala myndigheter som har identifierats som de mest centrala för samordningen och som behövs för att driva samordningen framåt. Det är de myndigheter som är vägledande och föreskrivande inom bullerområdet, de som har ett utpekat miljömålsansvar och de som ansvarar för långsiktig planering av transportsystemen. Följande myndigheter ingår i styrgruppen: Boverket, Folkhälsomyndigheten, Naturvårdsverket, Trafikverket och Transportstyrelsen. Även länsstyrelserna är representerade i styrgruppen.

De personer som ingår i styrgruppen bör ha mandat att fatta beslut om arbetet inom samordningens projektgrupper, dvs. de är personer på avdelnings- eller enhetschefsnivå, eller motsvarande. Personerna bör ha grundläggande kompetens inom området buller och det är viktigt att de har god inblick i den egna myndighetens ansvar och arbete med bullerfrågor. Deltagarna i styrgruppen utses av sin respektive myndighets ledning.

Beslut i styrgruppen fattas i konsensus vilket innebär ett beslut som alla kan acceptera även om det fattade beslutet inte är någons egentliga första förslag. Ett konsensusbeslut består sålunda ofta av kompromisser.

Styrdokument för bullersamordningens verksamhet

Följande styrdokument tar styrgruppen beslut om:

- Verksamhetsbeskrivning (detta dokument)
- Aktivitetsplan (separat dokument)
- Projektdirektiv (se nedan ”styrdokument för projektgrupperna”)
- Projektplan (se nedan ”styrdokument för projektgrupperna”)

Styrgruppen ska också bistå Naturvårdsverket inför deras rapportering till miljödepartementet (regeringen).

I och med att styrgruppen gemensamt beslutar om ovanstående styrdokument visar myndigheterna att de står bakom bullersamordningen och det arbete som detta innebär.

Ordförande i styrgruppen och bullersamordnare

Naturvårdsverket leder bullersamordningens arbete med hjälp av en ordförande i styrgruppen och en nationell bullersamordnare. Det är Naturvårdsverket som utser vilka personer på Naturvårdsverket som ska inneha dessa funktioner. Ordföranden är en person på avdelnings- eller enhetschefsnivå vars främsta uppgift är att leda styrgruppens arbete.

Bullersamordnaren är den person som håller ihop själva samordningen, med allt vad det innebär. I bullersamordnarens ansvarsuppgifter ingår bland annat att planera och administrera styrgruppsmötena och nätverksmöten, ta fram förslag på styr- och hjälpdokument och mallar och håller dessa dokument aktuella, vara sekreterare i samtliga arbetsgrupper samt regelbundet rapportera om bullersamordningen till miljödepartementet (regeringen).

Inför styr- och nätverksmötena stämmer bullersamordnaren av med de personer som är utsedda till ordförande i projektgrupperna.

Nätverket

Nätverket träffas en till två gånger per år. Däremellan skickas nyhetsmejl ett flertal gånger per år. Syftet med nätverksträffarna är att förbättra samverkan mellan de myndigheter och andra inbjudna aktörer som arbetar med buller och informera och diskutera arbetet inom bullersamordningen. Syftet är också att sprida information om aktuell forskning och kunskap inom bullerområdet. Dessutom ges möjlighet för alla att sprida information om vad som pågår inom bullerområdet, exempelvis på den egna myndigheten. Syftet med nyhetsmejlen är att sprida information om resultatet från bullersamordningen samt att brett informera om senaste nytt inom bullerområdet.

I nätverket ingår handläggare, eller motsvarande, från de myndigheter som är representerade i styrgruppen. Dessutom ingår handläggare från övriga myndigheter/organisationer som identifierats ha ett ansvar inom bullerområdet i stort. Nätverket träffas en till två gånger varje år.

Följande myndigheter⁴ har bjudits in till och deltar i nätverket: Arbetsmiljöverket, Boverket, Energimyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Försvarsmakten, Generalläkaren, Havs- och vattenmyndigheten, Konsumentverket, Naturvårdsverket, Sjöfartsverket, Trafikverket, Transportstyrelsen och Länsstyrelser. Också organisationen Sveriges Kommuner och Landsting ingår i nätverket.

⁴ Även myndigheten för samhällsskydd och beredskap har bjudits in men de har tackat nej till att delta i samordningen.

Varje myndighet/organisation som ingår i nätverket bör ha en utpekad kontaktperson som är ansvarig för att föra vidare information från nätverket till myndigheten/organisationen och vice versa.

Projektgrupper

Själva arbetet inom samordningen bedrivs i form av projektgrupper. Det är styrgruppen som beslutar om att tillsätta en projektgrupp. Styrgruppen utser också vilken myndighet som ska vara ordförande i respektive projektgrupp och föreslår vilka fler myndigheter som ska ingå i projektgruppen. Därefter är det respektive myndighets ansvar att utse vilka personer som ska ingå i projektgruppen. Det viktiga är att deltagarna i projektgruppen är de som är mest lämpade att arbeta med den fråga som projektgruppen har fått ansvar för. Vid behov kan även andra aktörer ingå. Det är styrgruppen som beslutar om eventuellt andra aktörer ska kontaktas, vilket kan ske på initiativ från projektgruppen.

En förteckning över pågående projektgruppen finns i aktivitetsplanen.

Styrdokument för projektgrupperna

- *Projektdirektiv.* Styrgruppen beskriver i direktivet det uppdrag som projektgruppen ska ha, exempelvis vilken fråga som ska utredas, och direktivet ges därefter till den myndighet som ska vara ordförande i projektgruppen.
- *Projektplan.* Ordföranden, tillsammans med övriga deltagare i projektgruppen, tar fram ett förslag på projektplan. I projektplanen ska det tydligt framgå hur projektgruppen planerar att arbeta för att lösa uppdraget i direktivet. Projektplanen ska bland annat innehålla mål och syfte, deltagarförteckning och tidsplan. Projektplanen är, förutom att ge stöd till aktivitetens genomförande, ett underlag för att följa upp och utvärdera projektgruppens arbete och resultat. Projektplanen ska vara beslutad av styrgruppen.

Ordföranden ska till varje styrgruppsmöte ge bullersamordnaren en kort skriftlig lägesrapport av hur arbetet fortlöper. När projektgruppen är klar med sitt uppdrag ska ordföranden, med hjälp av deltagarna i projektgruppen, redovisa resultatet i en särskild redovisning. Styrgruppen tar sedan beslut om redovisningen.

Mallar och hjälpdokument

Det finns mallar för ovan nämnda styrdokument. Dessa mallar och andra hjälpdokument, exempelvis en checklista för projektgrupper, finns tillgängliga på den gemensamma projektplatsen "Samverkansforum". Det är bullersamordnaren som är ansvarig för att dessa dokument är uppdaterade.

Övriga intressenter

Förutom de myndigheter och organisationer som ingår i styrgruppen och nätverket för bullersamordningen så finns det andra intressenter som på olika sätt arbetar med buller och som därför är viktiga aktörer för samordningen. För

att nämna några: kommuner, landsting, intresseorganisationer, branschorganisationer, forskare, konsulter mm.

4. Ekonomi och budget

Verksamheten inom den nationella samordningen av omgivningsbuller bedrivs inom Naturvårdsverkets och övriga berörda myndigheters och nuvarande anslag.

5. Uppföljning och utvärdering

En kontinuerlig uppföljning av bullersamordningen sker i samband med styrgruppsmötena samt vid Naturvårdsverkets rapportering till miljödepartementet.